

Helena Pelczarová – stigmatička z Ohia, ktorá zomrela pred 100 rokmi

Branislav Krasnovský

5. mája 2026 ✝ Cirkev

Ako je všeobecne známe, stigmy (z gréc. *stigmata* – „znaky, rany“) označujú v kresťanskej tradícii telesné prejavy zodpovedajúce ranám Ježiša Krista pri ukrižovaní – najčastejšie na rukách, nohách, boku a niekedy aj na hlave (koruna z trnia).

Prvý všeobecne uznávaný prípad sa spája s Františkom z Assisi (1224). Odvtedy sa uvádza niekoľko stoviek prípadov, pričom väčšina sa týka žien a značná časť pochádza z Talianska. V cirkevnom kontexte sa stigmy chápu ako mimoriadny mystický jav spojený s hlbokou zbožnosťou, najmä s úctou k utrpeniu Krista; často sa objavujú v súvislosti s extázami, víziami a intenzívnym duchovným životom.

Zároveň však Cirkev pristupuje k takýmto javom veľmi opatrne. Každý prípad podlieha skúmaniu, aby sa vylúčili prirodzené alebo psychologické vysvetlenia (napr. autosugescia, psychosomatické reakcie či nevedomé sebapoškodzovanie).

Medicínske pozorovania ukazujú, že niektoré rany sa objavujú bez zjavnej fyzickej príčiny, no iné prípady boli spochybnené alebo vysvetlené prirodzene. Preto stigmy samej osebe nie sú dôkazom svätosti; rozhodujúci je celkový život, morálny charakter a duchovné ovocie dotyčnej osoby, ako to Cirkev zdôrazňuje aj pri hodnotení známych stigmatikov, akým bol napríklad Páter Pio.

Dnes by som rád predstavil stigmatizovanú poľskú imigrantku v USA, Helenu Pelczarovú.

Helena Pelczarová

zdroj: snímka obrazovky, youtube.com

Táto poľská mladá žena jedinečným spôsobom niesla znaky Kristovho utrpenia. Po príchode do USA žila blízko Clevelandu v štáte Ohio. Bola členkou cirkevného spoločenstva sv. Jána Kantia v Tremonte, farnosti založenej v roku 1888, ktorá slúžila poľským prisťahovalcom v tejto oblasti. Farnosti si hrdo pripomínajú jej spojenie s týmto historickým kostolom. Obraz Sedembolestnej Panny Márie, pri ktorom sa Helena modlievala, je teraz vystavený v kostole sv. Jána Kantia.

Helena sa narodila na Štedrý deň roku 1888 neďaleko malej juhozápadnej poľskej obci Korczyna ako druhé z ôsmich detí v chudobnej a zbožnej poľskej rodine. Vyrastala vo veľmi náročných podmienkach – rodina bola veľmi chudobná a Helena často hladovala. Nikdy sa však nestážovala, aj keď jej vo veku 7 rokov čiastočne omrzli nohy. Odkedy sa naučila čítať, všade chodievala s Rímskym misálom určeným pre veriacich, ktorý nepustila z rúk a ktorý sa stal tou najdôležitejšou knihou jej života.

Tu by som sa na chvíľu zastavil a vysvetlil pre veriacich, ktorí sa veľmi v problematike tradície neorientujú, čo je to Rímsky misál (verzia pre kňazov a verzia pre veriacich) a prečo je pochopiteľné, že táto kniha bola pre Helenu Pelczarovú tak dôležitá a porovnam Rímsky misál so súčasnou modlitebnou knižkou, ktorá tiež obsahuje informácie o svätej omši, základné modlitby, vybrané vieročné texty a spevník, ja všade so sebou nosím Rímsky misál určený pre veriacich, ako aj jeho „odľahčenú“ verziu v podobe knižky Karola Körpera *Prameň z Boha*, originálnu verziu, teda neupravenú – o tejto knihe som písal v tomto článku: <https://christianitas.sk/slovenski-katolicki-knazi-v-sluzbach-naroda-ii-cast-karol-korper-knaz-a-politicky-vazen-a-jeho-dielo-pramen-z-boha/>

Kostol farnosti Panny Márie Kráľovnej Poľska v Korczyne

zdroj: wikimedia commons

Čo je Rímsky misál pre veriacich?

Modlitebná kniha pre veriacich, ktorá bola odvodená z Rímskeho misála pre kňazov bola pre veriacich plnohodnotnou „studnicou poznania“ preto, že v sebe sústreďovala samotné jadro katolíckej viery v koncentrovanej, každodenne používanej podobe. Texty omše – modlitby, prefácie, čítania, žalmy – nie sú náhodným výberom, ale systematickým usporiadaním Svätého Písma, dogmatiky a duchovnej tradície.

Veriaci, ktorí sa s misálom pravidelne modlili, sa tak prirodzene oboznamovali s celým cyklom liturgického roka, so sviatkami, so životmi svätých a najmä s teologickými pravdami o obete Krista, Eucharistii, milosti a spáse. Bez potreby akademického štúdia sa učil „myslieť katolícky“ –

nie abstraktne, ale cez opakované prežívanie tých istých právd v modlitbe.

Zároveň misál formoval vieru cez spojenie rozumu, jazyka a rituálu. Latinský text, jeho presné formulácie a stáročná kontinuita zabezpečovali stabilitu a doktrinálnu čistotu, zatiaľ čo paralelné preklady pomáhali veriacemu chápať obsah. Modlitby neboli len informáciou, ale aj formáciou: učili pokore, obete, pokániu i radosti zo spásy.

Preto bol misál viac než len liturgickou pomôckou – bol praktickým katechizmom, ktorý v sebe niesol syntézu Sv. Písma, tradície a spirituality a odovzdával ju veriacemu priamo v rytme jeho každodenného náboženského života.

Ako už bolo naznačené, existuje rozdiel medzi „kňazským“ a „ľudovým“ misálom. Tento rozdiel spočíva najmä v ich funkcii.

Rímsky misál pre kňazov bol liturgickou knihou určenou pre kňaza, obsahoval záväzné texty omše v latinčine spolu s presnými rubrikami a slúžil priamo na jej slávenie, zatiaľ čo Rímsky misál pre veriacich bol neoficiálnou pomôckou, ktorá tieto texty sprístupňovala v preklade, dopĺňala ich o vysvetlenia a pobožnosti a umožňovala laikom vedome sledovať a duchovne sa zapojiť do liturgie bez toho, aby ju sami vykonávali.

Rímsky misál z roku 1962

zdroj: wikimedia commons

Rozdiel medzi misálom a modlitebnou knižkou

Rímsky misál a dnešné modlitebné knihy majú odlišnú funkciu. Misál (aj vo verzii „pre veriacich“) je úzko zviazaný s oficiálnou liturgiou – obsahuje pevné texty omše, prepojenie na liturgický rok a bohatú sieť biblických čítaní a modlitieb, ktoré vznikali a dozrievali stáročia.

Moderné modlitebné knihy sú skôr pastoračné a praktické: ponúkajú výber modlitieb pre rôzne situácie (rodina, práca, kríza), krátke pobožnosti, piesne či meditácie v súčasnom jazyku. Sú prístupnejšie a flexibilnejšie, ale nemajú ambíciu nahradiť liturgickú štruktúru misála.

Z tohto rozdielu vyplýva aj to, čo sa niektorým čitateľom javí ako „chýbajúce“: v moderných knihách býva menšia systematickosť (nie sú viazané na celý cyklus sviatkov), nižšia koncentrácia teologických formulácií v presnom, tradičnom jazyku a slabšie prepojenie na oficiálne texty omše.

Modlitebné knihy údajne prinášajú väčšiu zrozumiteľnosť, jazykovú blízkosť a tematickú pestrosť, čo môže veriacemu pomôcť v osobnej modlitbe. Inými slovami: misál je skôr „kompaktná teologická mapa liturgie“, kým moderné modlitebné knihy sú „praktickými sprievodcami modlitbou v každodennom živote“.

Mal som možnosť porovnať Rímsky misál pre veriacich spred II. vatikánskeho koncilu a moderné modlitebné knižky určené pre veriacich (české, poľské, nemecké, slovenské). Pri porovnávaní Rímskeho misála pre veriacich a modlitebnej knižky sa vyjadrim jednoducho, aby si každý vedel urobiť okamžite predstavu.

Rímsky misál pre veriacich spred II. vatikánskeho koncilu – to je Mercedes. No a milá moderná modlitebná knižka určená pre veriacich, ktorá vznikla po II. vatikánskom koncile a ktorú dnes veriaci má najčastejšie k dispozícii – to je Wartburg. Nepochybujem, že mnohým môže Wartburg vyhovovať. Moje sympatie však patria Mercedesu.

Rímsky misál pre kňazov si v pdf forme môžete stiahnuť tu:

<https://librinostri.catholica.cz/download/MissaleRom1920-text.pdf>

Rímsky misál pre veriacich si v pdf forme v češtine si môžete stiahnuť tu:

<https://librinostri.catholica.cz/download/Schaller1931-r.pdf>

Všetko pre Krista

Malá Helena trpela rôznymi zdravotnými neduhmi vrátane žalúdočných vredov. Po návšteve Sanktuária Nanebovzatia Panny Márie v Starej Wsi so svojimi rodičmi, ktorí sa modlili za jej uzdravenie, sa zázračne zo žalúdočných vredov uzdravila.

Keď mala 9 rokov a pripravovala sa na prvé sväté prijímanie, Helena bola zarmútená neschopnosťou svojich rodičov kúpiť potrebné biele šaty na obrad. Riaditeľka školy jej požičala biele šaty a jej „vrúcna túžba prijať Ježiša vo svätom prijímaní sa splnila“.

Jej šťastie však netrvalo dlho, pretože krátko nato jej mladá matka zomrela, zanechajúc Helenu a jej rodinu so zlomeným srdcom. Jej otec nechotne požiadala svoju mladú dcéru, aby išla do služby a tak finančne pomohla rodine. Vykonávala poľnohospodárske práce a bola najímaná susedmi ako slúžka a pastierka.

Mladé dievča opisovali ľudia vôkol ako zbožnú, tichú a pokojnú s istým smútkom, ktorý dodával „osobitnú dôstojnosť jej vzhľadu“. Jej „výrazná a povzbudzujúca“ zbožnosť bola zaznamenaná, rovnako ako veľká radosť, ktorú nachádzala v modlitbe a oddanosti Ježišovi a Márii. Jej obľúbené modlitby boli modlitba svätého ruženca a modlitba krížovej cesty.

Na Veľkonočnú nedeľu roku 1910, ako sa neskôr zverila svojej tete a sesternici, Helena utrpela zvláštny jav, extázu, ktorá trvala tri dni a tri noci. Počas tohto obdobia bola v bezvedomí, ale jej oči boli otvorené a nereagovali na svetlo. Uviedla, že v tomto stave videla nášho Pána Ježiša Krista, Pannu Máriu, anjelov a svätých.

Podobné skúsenosti pokračovali aj po jej príchode do Ohia, pričom jedna z nich trvala viac než 10 dní. „Keď konečne nadobudla vedomie, bola vyčerpaná a cítila bolesť po celom tele. Obzvlášť cítila nesmiernu bolesť na svojom pravom boku, ktorý bol na pohľad celý pomliaždený,“ uvádza sa na webovej stránke. Po niekoľkých hodinách odpočinku po extatických epizódach „sa cítila celkom dobre a okamžite sa vracala do práce“.

Giovanni Battista Tiepolo, Nepoškvrnené počatie Panny Márie

zdroj: wikimedia commons

Vianočný dar 1917

Helena prijala stigmy v roku 1917, na Štedrý večer. Po návrate domov po večerách pocítila silné bolesti v rukách a nohách. O niekoľko dní neskôr „tmavé okrúhle stigmy sa objavili na oboch jej rukách a nohách. Tiež cítila bolesť na svojom pravom boku, až cez chrbát...“. Jej teta zavolała lekára, aby ju vyšetril. Ten po prezretí vyhlásil, že jej stav nemožno medicínsky vysvetliť.

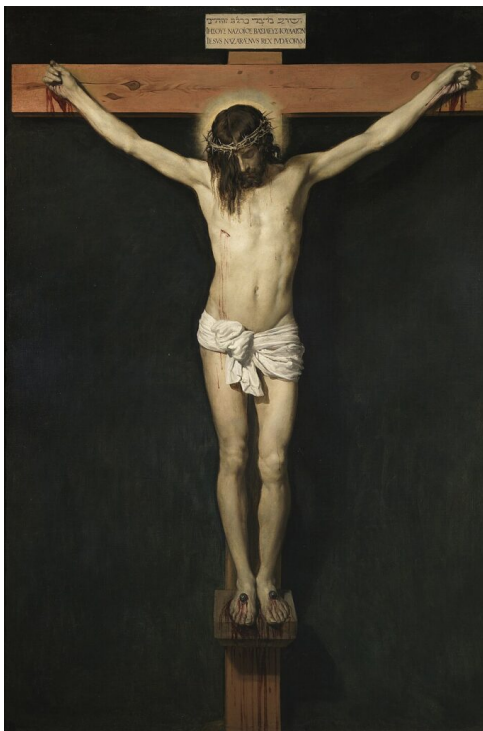
Zatiaľ čo tieto prvé stigmy trvali len tri dni, vrátili sa vo februári 1918. Po dňoch intenzívnej bolesti sa jej zjavil Ježiš, ktorý Helene povedal, že bude požehnaná zvláštnym darom, vďaka ktorému bude schopná rozpoznať hriešnikov, za ktorých bude niesť utrpenia, ktoré jej Kristus pošle.

Dňa 15. februára, prvý piatok pôstu, okolo poludnia sa stigmy opäť objavili, pričom rany sa postupne otvárali, a rana na jej pravom boku začala krváčať o tretej popoludní. Lekár opäť zaznamenal správu o tomto jave. O piatej podvečer krvácanie ustalo a krv vytvorila tmavočervenú kôru okolo poranení. Počas toho bola Helena opäť v bezvedomí, v extáze, ale jej tvár naznačovala, že trpí najväčšou agóniou.

Stigmatická extáza sa potom vracala každý piatok rovnakým spôsobom. Helena bola „vyvolená“ byť Ježišovou prostredníčkou, povolaná trpieť v spojení s ním, aby obrátila hriešnikov, zúčastňujúc sa osobitným spôsobom na diele spásy.

Helenin farár, otec František Duda, pozoroval skúsenosti mladej ženy počas rokov 1917 až 1918. Prinášal jej sväté prijímanie, keď jej utrpenia znemožňovali ísť do kostola. Ako uvádzajú historické pramene, otec Duda viackrát dosvedčil, že pri mnohých príležitostiach videl rany na jej rukách a nohách, videl ako tieto rany krváčali, avšak z dôvodu čistoty a cudnosti nevidel ranu na jej pravom boku.

V piatkové večery, keď bola pripútaná na lôžko kvôli stigmatickému utrpeniu, vedela, v ktorom okamihu kňaz prednáša modlitby premenenia pri svätej omši o siedmej večer. Až do samotného okamihu premenenia sa jej ruky, nohy a pravý bok hlboko sfarbili do červena. Keď kňaz pozdvihol Telo Kristovo, jej rany sa okamžite otvorili, akoby ich niekto prepichol ostrým predmetom, začali krváčať a krváčali až do rozdávania svätého prijímania. Ak však Helena bola schopná zúčastniť sa svätej omše, rany sa neotvorili.

Diego Velázquez, Ukrižovaný Kristus

stigmy sa u stigmatizovaných môžu objaviť na hlave, rukách, nohách i boku; nemusia však byť všetky naraz

zdroj: wikimedia commons

Zjavenie Panny Márie amrťvej matky

Počas jednej vízie Panny Márie bola Panna Mária sprevádzaná Heleninou matkou (ktorá bola v tom čase mŕtva už 25 rokov). Jej matka ju povzbudzovala, aby prijala svoje utrpenie s láskou a povedala jej, že sa čoskoro opäť stretnú.

Helena prežívala aj ďalšie bolestivé a intenzívne vízie, po ktorých zapisovala slová Ježiša a Panny Márie. Jedného dňa jej jej anjel strážny povedal, že jej mystické utrpenia by mohli byť odstránené, keby nebola ochotná trpieť spolu s Ježišom, ale pokiaľ ochotne prijíma utrpenie z lásky k Ježišovi a hriešnikom, žiadny pozemský lekár nemôže zmierniť bolesť.

Zo všetkých ôsmich lekárov z Clevelandu, ktorí skúmali Helenine rany, ani jeden nedokázal objasniť základnú príčinu Heleninej choroby, pre všetkých zostala záhadou.

Existujú správy o tom, že raz sa Helena bilokalizovala k smrteľnej posteli mladej ženy, ako aj o jej návštevách Očistca, pri ktorých ju sprevádzal jej anjel strážny. Helena bola zasiahnutá týmto bolestivým pohľadom na ľudí rôznych stavov, vrátane kňazov a rehoľníčok, čo v nej „vzbudilo obnovenú túžbu obetovať sa, trpieť a modliť sa...“.

Pri inej príležitosti dostala Helena prorockú víziu tzv. Zázraku na Visle, dva roky predtým, než sa udial (porážka sovietskych jednotiek Poliakmi a záchrana Poľska). Niekoľko dní predtým pápež Benedikt XV. vyzval na modlitby za Božie milosrdenstvo, keď prosby Poliakov o pomoc zo Západu boli zodpovedané radou vzdať sa Sovietom. Priebeh bitky sa obrátil 15. augusta, na sviatok Nanebovzatia Panny Márie.

Dva mesiace pred svojou smrťou mala Helena víziu Nášho Pána Ježiša Krista a anjelov, vďaka ktorej pochopila, že sa čoskoro s Kristom stretne tvárou v tvár. Túžila byť pochovaná ako terciárka sv. Františka, františkánske rehoľníčky z jej farnosti jej preto pripravili habit, ktorý Helena prijala s veľkou radosťou. Položila si závoj na hlavu „akoby to bol najvzácnejší poklad na svete“.

Carracci, Duše v Očistci

zdroj: wikimedia commons

Helena zomrela 26. apríla, vtedy na mariánsky sviatok Panny Márie Ustavičnej pomoci (dnes sa liturgicky slávi 27. júna – po II. vatikánskom koncile to bol jeden z koníčkov modernistov –

doslova preorať liturgický kalendár). Jej pohreb sa konal 1. mája, na prvú sobotu mesiaca zasvätenú Panne Márii, pochovaná bola na cintoríne Calvary v Clevelande, kde jej ostatky zostávajú dodnes.

Keďže voľne dostupné fotografie s Helenou Pelczarovou som nedokázal nájsť, prikladám aspoň informatívne video v poľštine na YouTube: <https://www.youtube.com/watch?v=FtQ9s07JJTs>

Od novembra 2024 sa začali v USA aktivity, ktoré smerujú k začatiu jej procesu blahorečenia.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/helena-pelczarova-stigmaticka-z-ohia-ktora-zomrela-pred-100-rokmi/>